

Valg mellem selvbudgettering og statsgaranti i 2022

Kommunen har ved budgetlægningen valgfrihed mellem Statsgaranti og Selvbudgettering på indtægtssiden. Byrådet har siden 2007 valgt at budgetlægge indtægterne svarende til det statsgaranterede niveau.

Statsgaranti giver budgetsikkerhed for kommunen, for her er det staten, der bærer risikoen ved at garantere et niveau. Alle skatteindtægter derudover indbetalt i Høje Taastrup Kommune går til staten. Omvendt betaler staten stadig det garanterede niveau til HTK, hvis de realiserede skatteindtægter bliver mindre. Det gælder for både indkomstskat og ejendomsskatter. Statens beregning af de garanterede beløb er baseret på udviklingen i hele landet under ét.

Selvbudgettering indebærer, at det er kommunen, som bærer risikoen ved, at fremtidige skatteindbetalinger ikke nødvendigvis bliver, som vi skønner. Den risiko gør, at der skal være en relativ stor forventet økonomisk gevinst, før en kommune skal vælge at selvbudgettere. Generelt er selvbudgettering kun relevant for vækstkommuner, hvor der med ret stor sikkerhed forventes et højere befolkningstal – og dermed højere udskrivningsgrundlag – end forudsat i statsgarantien.

Byrådet skal ved 2. behandlingen tage endelig stilling til, om det statsgaranterede eller det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag skal anvendes.

Administrationen anbefaler, at der vælges selvbudgettering på baggrund af den aktuelle udvikling i folketallet i Høje-Taastrup Kommune. Der gøres dog opmærksom på, at valg af selvbudgettering både indebærer en chance for gevinst og en risiko for tab alt efter, hvordan udviklingen i kommunen og samfundet i øvrigt går. Det gælder både i forhold til antal borgere, og hvor meget de tjener.

Skatteprovenu, tilskud og udligning

Ved selvbudgettering beregner kommunen tilskuds- og udligningsbeløb ud fra:

- kommunens egne skøn over folketal på baggrund af vores egen befolkningsprognose og den aktuelle udvikling i antal borgere
- vores senest kendte udskrivningsgrundlag (2020) fremskrevet med Finansministeriets vækstskøn for hele landet.

Tabel 1 viser forskellen mellem nettoprovenuet af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag og det udskrivningsgrundlag, Høje-Taastrup Kommune selv skønner for budget 2022.

Tabel 1. Provenu ved statsgaranteret og selvbudgetteret udskrivningsgrundlag i 2022

Mio. kr.	Statsgaranti	Selvbudgettering	Forskel ¹
Provenu af indkomstskat	-2.177	-2.265	-88
Kommunal udligning	-577	-551	26
Statstilskud	-749	-763	-14
Nettoprovenu	-3.503	-3.579	-76
Skønnet efterregulering i 2025 vedr. 2022	0	39	39
Nettoprovenu inkl. efterregulering	-3.503	-3.540	-37
Folketal	51.967	52.917	950

1) (-) angiver gevinst, (+) angiver tab ved selvbudgettering

Der er på nuværende tidspunkt en forventet merindtægt ved selvbudgettering i forhold til statsgarantien på netto ca. 37 mio. kr., som fordeler sig med et provenu, som er 76 mio. kr.

større i 2022, hovedsageligt som følge af en forventning om højere folketal, og en efterregulering i 2025 på 39 mio. kr. Den skønnede efterregulering (i tabel 1) hænger blandt andet sammen med, at KL forventer en anden pris pr. borger end Indenrigsministeriet. Indenrigsministeriets tal er baseret på en meget teknisk fremskrivning, som blandt andet ikke tager højde for løft i Økonomaftalerne.

Pr. 1. oktober 2021 er der 52.661 indbyggere i HTK, altså 694 flere, end statsgarantien for 2022 bygger på. Det tilsiger - alt andet lige - at selvbudgettering vil være en fordel for Høje-Taastrup Kommune.

Størrelsen af gevinsten er dog usikker, da den afhænger af udviklingen i folketal og udskrivningsgrundlag både i Høje-Taastrup Kommune og på landsplan, og den udvikling er meget afhængig af, hvordan samfundsøkonomien udvikler sig. En økonomisk gevinst er afhængig af, at der *ikke* kommer store chok til økonomien i 2022 som fx en boligboble, endnu en Corona nedlukning eller en finanskriser.

Folketallet

Et væsentligt element i vurderingen af skønnet for udskrivningsgrundlaget er udviklingen i folketallet. Hvis der i prognoserne forudsættes et højere folketal end den faktiske befolkningsudvikling vil risikoen for, at beregningerne overvurderer en eventuel gevinst ved selvbudgettering, øges betragteligt. Denne usikkerhed er særlig høj i de kommende år for Høje-Taastrup Kommune på grund af den store boligudbygning. I valget af selvbudgettering er det afgørende, at nye borgere flytter til (og tilmelder sig Folkeregistret) pr. 1. januar 2022, for at den potentielle gevinst realiseres.

Vores befolkningsprognose forventer, at vi skal være 53.152 borgere pr. 1. januar 2022. Den aktuelle udvikling viser dog, at det ikke går helt så hurtigt blandt andet på grund af forskydninger mellem ind- og udflytninger i visse kvarterer. Derfor er forventningen på nuværende tidspunkt, at vi når op på 52.917 borgere.

Det er administrationens vurdering, det er et relativt konservativt bud på befolkningsudviklingen, som selvbudgetteringen er baseret på. Hvis vi skulle blive flere borgere end det pr. 1. januar 2022, får vi statstilskud for de ekstra borgere i efterreguleringen i 2025. Omvendt skal vi betale mere i 2025, hvis vi bliver færre end 52.917 borgere pr. 1. januar 2022.

En eventuel gevinst er imidlertid også påvirket af, hvordan folketallet udvikler sig på landsplan. Hvis folketallet på landsplan øges, bliver forskellen mellem statsgaranti og selvbudgettering for Høje-Taastrup Kommune mindre. Hvis folketallet på landsplan øges med 174.844 indbyggere, svarende til 2,98 pct., forsvinder den forventede gevinst ved selvbudgettering.

Tabel 2 viser følsomheden ved ændret folketal og udskrivningsgrundlag i Høje-Taastrup Kommune og hele landet.

Tabel 2. Følsomhed; Så meget skal der til for at reducere provenu med 1 mio. kr.

	HTK	Hele landet
Befolkning (antal borgere) 1)	-30	+3.710
Udskrivningsgrundlag (mio. kr.)	-17	-587

1) Antal borgere er i beregningen jævnt fordelt over aldersgrupperne. Den faktiske fordeling på aldersgrupper vil have betydning for ændring i provenu.

Tabellen viser, at 30 færre borgere i Høje-Taastrup Kommune end forventet, nedsætter provenuet ved selvbudgettering med 1 mio. kr. Hvis antal borgere i hele landet stiger med 3.710, nedsætter det også Høje-Taastrup Kommunes provenu med 1 mio. kr.

Den økonomiske vækst

Som følge af Covid-19-krisen er usikkerheden ekstraordinær stor for de skøn, der er anvendt til fremskrivning af udviklingen i den økonomiske vækst i 2022, jf. Finansministeriets økonomiske redegørelse for august. Skønnet er baseret på, at omfanget af alvorlige sygdomsforløb forbliver under kontrol, så nye omfattende restriktioner ikke bliver aktuelle.

Budgetforslag 2022-2025 indeholder KL's skøn, baseret på maj-redegørelsen, over udviklingen i kommunernes skattegrundlag fra 2021 til 2022 på 4,0 pct., mens det aktuelle skøn,

som er baseret på august-redegørelsen, er nedjusteret til 3,2 pct. Faldet på 0,8 procentpoint svarer til et mindre provenu på netto 19 mio. kr.

Af tabel 2 fremgår det, at et fald i Høje-Taastrup Kommunes udskrivningsgrundlag på 17 mio. kr. (0,2 pct.) nedsætter provenuet ved selvbudgettering med 1,0 mio. kr. Tilsvarende nedsætter et fald på 587 mio. kr. (0,06 pct.) på landsplan Høje-Taastrup Kommunes provenu med 1,0 mio. kr.

Generelt set kan man sige, at ændring i befolkning eller udskrivningsgrundlag på landsplan påvirker efterreguleringen af tilskud og udligning i 2025, mens ændring i disse parametre for Høje-Taastrup Kommune påvirker provenuet i 2022. Hvis væksten i udskrivningsgrundlaget i 2022 på landsplan ændres fra 3,2 pct. til 0,4 pct., forsvinder den forventede gevinst ved selvbudgettering.

Som følge af udsatte frister for alle skatteydere til 31. august 2021, er der flere ikke-lignede end normalt på dette tidspunkt af året, ligesom sammensætningen af de ikke-lignede ikke nødvendigvis følger mønsteret fra tidligere år, hvilket også medfører usikkerhed.

Ingen kommuner valgte at selvbudgettere i 2020 og 2021

Til budget 2020 var der 4 kommuner, som havde valgt selvbudgettering. Da Corona pandemien ramte verden, fik de fire kommuner ekstraordinært lov til at vælge om til statsgaranti. De gjorde de alle. Ellers ville de have lidt et stort økonomisk tab. KL mener ikke, at det er sandsynligt, at der bliver en mulighed for at fortryde valg af selvbudgettering i forbindelse med budget 2022, da kommunerne, til forskel fra tidligere, kender den nuværende økonomiske situation og den historiske usikkerhed, der knytter sig hertil.

I 2021 frarådede KL på det kraftigste kommunerne til at vælge statsgaranti, og det gjorde samtlige 98 kommuner. I 2022 er der 5-10 kommuner, som har besluttet sig for – eller overvejer – at selvbudgettere.

Konklusion

Nærværende notat har været drøftet med KL i forhold til metode og fordele/ulemper ved selvbudgettering. Samlet set er det administrationen vurdering, at selvbudgettering bør vælges set i lyset af HTK's vækst og en befolkningsudvikling langt over landsgennemsnittet.